

T?hsil Nazirliyinin qeyd olunan??mrind? v? F?aliyy?t Plan?nda qar??ya qoyulmu? v?zif?l?rin icra v?ziyy?tini ara?d?rmaq m?qs?dil?öt?n d?rs ilinin sonunda respublikan?n 34 rayon v??h?ri?hat?edilm?kl? 11 bölg?d? 2500 n?f?rd?n art?q t?hsil i?çisinin i?tirak? il? keçiril?n zona mü?avir?l?rind? yerli t?hsili idar?etm? orqanlar?n?n r?hb?rl?rinin hesabat? dini?nilmi?, eyni zamanda dig?r bölg?l?rd?n toplanm?? aidiyy?ti m?lumatlar?n t?hlili apar?lm??d?r.

M?M?lum olmu?dur ki, yerl?rd? yarad?c? v? t??bbüskar i?l?zmini art?rmaq la t?hsil orqanlar? v?pedaqoji kollektivl?rin f?aliyy?tinin ümumi m?qs?d? yön?ldilm?sind? s?f?rb?redici amil? çevrilmi?. Nazirliyin h?min s?n?dl?ri r?rayon (??h?r) t?hsil?öb?l?rinin ?ura iclaslar?nda v?m?kt?b?pedaqoji ?urular?nda geni? müzakir? olunaraq onlar?n mahiyy?ti, qar??da duran h?lli vacib m?s?l?l?r v? gözl?nil?n n?tic?l?r diqq?t? çatd?r?lm??, n?z?rd? tutulmu? h?d?fl?rin realla?d?r?lmas? istiqam?tind? ?m?li t?dbirl?r mü?yy?nl??dirilmi?dir.

H?Hesabatlar v? t?hlill?r göst?rmi?dir ki, yerli t?hsili idar?etm? orqanlar? v? m?kt?b? r?hb?rl?ri?m?k v? icra intizam?n?n yax??la d?r?lmas?na, ?agird kontingentinin optimalla?-mas?na, m?kt?b?haz?rl?q qruplar?n?n t??kilin?, sinif d?nxaric v? m?kt?bd?nk?nar t?dbirl?rin kütl?viliyin? laz?mi diqq?t yetirmi?, ?agirdl?rin az?rbaycaç?l?q m?fkur?si, milli-m?milli-m?n?vi d?y?rl?r v?t?np?rv?rlik d?ruhunda t?rbiy? olunmalar? v?m?n?viyyata zidd z?r?rlil?v?rdi?l?rd?n uzaqla d?r?lmas?, onlara hüquqi bilikl?rin v?sa?lam h?yat t?rzinin t?bli?i istiqam?tind? maarifl?ndirm? t?dbirl?rinin h?yata keçirilm?si n?zar?td? saxlan?lm??d?r.

Bunlarla yana??, yerl?rd? ?agirdl?rin f?nl?r üzr? t?lim nailiyy?t?l?rinin, burax?l?? imtahanlar? v? ali m?kt?bl?r? ç?q?bulun yekunlar?n?n t?hlil v? müzakir?edilm?si n?tic?etibar? il?pedaqoji kollektivl?rd? t?hsilin keyfiyy?ti il?ba?l? mövcud nöqsan v? çat??mazl?qlar?n daha ayd?n t?s?vvür olunmas?na v? onlar?n aradan qald?r?lmas? üçün sistemli i? mexanizmi mü?yy?nl??dirilm?sini müsb?t t?sir göst?rmi?dir.

Hesabatlar?n n?tic?l?rin? gör?, Nazirliyin ad?ged?n h?min ?mrl?rind? t?sbit edilm? h?d?fl?rin yerin? yetirilm?si G?G?nc?, Sumqayt? ??h?rl?ri v?Astara, Ab?eron, A?da?, Quba, Qusar, Q?b?l?, ??ki, O?uz, Ucar, ??mkir, Qazax, Masall?, C?lilabad rayonlar?nda daha q?na?tb?x? olmu?dur.

Büt?Bütün bunlarla b?rab?r, dinl?nmi? hesabatlar v?apar?lm?? t?hlill?r yerli t?hsili idar?etm? orqanlar?n?n f?aliyy?tind?ki bir s?ra b?luqlar?, el?c? d? konkret olaraq Nazirliyin h?min ?mrl?rinin nümun?sind? r?hb?r t??kilatlar?n s?n?dl?ri il? i? sah?sind? yol verdikl?ri çat?zmazl?qlar? a?kara ç?xarm??d?r.

Mü?yy?n edilm?dir ki, t?hsil?öb?l?rinin r?hb?rl?rinin bilavasit? h?d?fl?r? yön?lmi? lakonik hesabat haz?rlamaq v? onu elektron vasit?l?rd?n istifad? yolu il? t?qdim etm?k bacar??? laz?mi s?viyy?d? deyildir, auditoriyan?n maraq v? diqq?tini n?z?r? almadan hesabatlar? üzünd?n oxumaq kimi köhn?lmi? v? müasir t?l?bl? uy?unla?mayan t?crüb?d?n h?l? d? k?narla?a bilm?mi?l?r. Hesabatlara mövzuya aid olmayan faktlar?n daxil olunmas?, t?dbirl?rin keçirilm?sind?n ?ld? olunmas? gözl?nil?n n?tic?l?ri mü?yy?n etm?d?n onlar?n sxematik t?svir edilm?si, bir s?ra hallarda göröl?n i?l?rin mahiyy?tc? bir-birini tamamlamamas? v? p?rak?nd? xarakter da??mas? v? dig?r bel? hallar hesabatlar?n t?sir gücünü v? ?h?miyy?tini azaldan c?h?tl?r kimi biruz? verilmi?dir.

H?mçinin m?lum olmu?dur ki, Nazirliyin h?min ?mrl?rind? ir?li-sürülmü? b?zi vacib m?s?l?l?rl?, o cüml?d?n ?a?agirdl?ri davaml? olaraq z?if?n?tic? göst?r?n mü?lliml?rin m?suliy?ti m?s?l?sin? bax?lmas?, ibtidai sinifl?r üzr? pedaqoji kadrlar?n t?rkibinin t?hlil edilm?si v? d?rs saatlar?n?n bölü?dürülm?sind?ki uy?unsuzluqlar?n aradan qald?r?lmas?, istedadl? u?aqlarla i? sisteminin t?kmill??dirilm?si, t?hsilin keyfiyy?tinin, xüsusil? burax?l?? sinifl?ri üzr? imtahant?n n?tic?l?rinin yax??la d?r?lmas? il? ?laq?dar ilboyu göröl?c?k i?l?c?n?tic?yönümlü? s?sasda sistemli planla d?r?lmad?? üçün n?z?rd? tutulan h?d?fl?r? tam nail olunmam??d?r.

F?aliyy?t sah?l?ri üzr? i?l?rin planla d?r?lmas?nda yol veril?n nöqsanlar? agirdl?rin t?rbiy? olunmas? sisteminin t?kmill??dirilm?si sah?sind? keçiril?n t?dbirl?rd? d? mü?ahid? edilm?dir. Bel? ki, ayr?-ayr? m?kt?bl?rd? t?hsil alanlarda milli-m?n?vi v? b??ri d?y?rl?rin, f?al h?yat mövqeyinin, v?t?np?rv?rlik t?rbiy?sini formalama?na, onlar?n estetik v? hissi-hissi-emosional bacar?qlar?n?n inki?af?na, rölkmizd?r apar?lan sosial-iqtisadi siyas?t v? quruculuq i?l?rinin, Az?rbaycan?n görk?mli ??xsiyy?t?l?ri haqq?nda m?lumatl??q s?viyy?sini art?r?lmas?na yön?lmi? t?dbirl?r icra olunsada, bütün bunlar?n n?tic? bax?m?ndan ?agirdl?rin m?n?viyyat?nda, h?yata bax??lar?nda, ümumi dünyagörü?l?rind? hans? müsb?t d?yi?iklikl?r? s?b?b oldu?u bu sah?d? müvafiq inki?afyönlü t?klif?r haz?rlamaq üçün pedaqoji-psixoloji c?h?td?n öyr?nilib ümumi??dirilm?mi?dir. Eyni zamanda a?kara ç?xar?lan ?sas nöqsanlardan biri d? ondan ibar?tdir ki, aidiyy?ti üzr? h?min t?dbirl?rin sistemli ??kild? t??kilind? heç d? bütün m?kt?bl?rin i?tirak? t?min edilm?mi?dir.

H?H?mçinin n?z?r? al?nmal?d?r ki, haz?rk? dövrün t?l?bl?rinin uy?un olaraq t?lim-t?rbiy? i?l?rinin t??kili v? keyfiyy?tinin getdikc? yax??la d?r?lmas? il? yana??, ümumt?hsil m?kt?b-l?rind? sa?lam m?n?vi-psixoloji v? t?hlük?siz

fəaliyyət mühitinin yaradılması, təhsil alanların fərdi xüsusiyyətlərini öyrənməklə risk qrupuna daxil olma ehtimalı müəahidə edilən müəyyən edilmiş onlarla pedaqoji-psixoloji-sosioloji aspektdə tədbirlər aparılmasında məktəb valideynlərlə birgə onların bilavasitə əgirdlərinə nəfəsinin qorunması yönəldilməsi yerli təhsil idarəetmə orqanları və pedaqoji kollektivlərinin ümumi təhsil müəssisələrində birlihdəliyi hesab olunmalıdır. Bu məsələlərə Azərbaycan Nazirliyinin "Ümumi təhsil müəssisələrində təlim və tərbiyənin təmin edilməsi üzrə tədbirlər barədə" 2019-cu il 13 may tarixli

(F-260) qərarı həyata keçirilməlidir.

Qeyd olunanlara əsasən, yerli təhsil idarəetmə orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində fəaliyyətə rəhbərlik və nəzarət gücləndirmək, Nazirliyin müvafiq kollegiya qərarları, qərar və sərəncamlarında nəzərdə tutulan hədəflərin yerinə yetirilməsində onlara pedaqoji metodiki köməkliyi təmin etməklə 2019-2020-ci dərəcəsinin prioritet fəaliyyət istiqamətini müəyyən etməklə məqsədlər "Azərbaycan Respublikasında Təhsil Nazirliyi haqqında sənədlər"nin 13.5-ci bəndinə rəhbər tutaraq

TƏLİM VƏ TƏRBIYƏ:

1. Dini təhsil müəssisələrində hesabatlar və tapşırıqların görülməsi, təhsil Nazirliyinin "Ümumi təhsil sahəsində 2018-2019-cu dərəcəsinin prioritet fəaliyyət istiqamətini bəyan edən" 2018-ci il 14 avqust tarixli, F-550 nömrüdə müraciət, "Müasir dövrdə ümumi təhsil məktəbi əgirdlərinin təbii olunma sisteminin daha da təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 2019-cu il 15 yanvar tarixli F-18 nömrüdə müraciət və s. qərar və sərəncamlarında nəzərdə tutulan hədəflərin yerinə yetirilməsi sahəsində yerli təhsil idarəetmə orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində tədbirlərin müəyyən edilmiş görüldüyü, bir sıra məsələlərə rəhbərlik tədbirləri həyata keçirildiyi qeyd edilsin.

2. Müəyyən edilmiş tapşırıqların yerinə yetirilməsi və ziyatının öyrənilib qiymətləndirilməsi ilə bağlı hesabatlar və bilavasitə bölgələrdə dini təhsil sahəsində yerli təhsil orqanları və ümumi təhsil müəssisələrində icra və idarəetmə məqsətlərinin müasir dövrün tələblərinə uyğun formada məsələni müsbət təsir etdiyi üçün bu təcrübənin növbəti illərdə təbii məqsədlə müvafiq hesab olunsun.

3. Nazirliyin adından həmin məsələləri müəyyən olunmuş hədəflərin məzmunu və mahiyyəti baxımından ümumi təhsil sahəsində aktual problemlərin həllinə yönəldiyi və geniş miqyaslı xarakter daşıdığı üçün onları yerinə yetirilməsi istiqamətində məsələlərə rəhbərlik 2019-2020-ci dərəcəsinin davam etdirilsin.

4.4. Yerli təhsil idarəetmə orqanları tapşırıqların kiçik dini təhsil sahələrində fərdi qaydada aparılmasını təhlil etməklə nəticələri sənəddə verilməli tövsiyələri, eləcə də bu məsələni göstərilməli iradları nəzərə alaraq, əlaqədar qeyd edilən tədbirlər sistemli şəkildə olunmaqla yeni dərəcəsinin üçün təkmilləşdirilməsi fəaliyyət Planı təsdiq edib yerinə yetirilməsini ciddi nəzarətdə saxlasınlar:

4.1. Dərəcəsinin təhsil sahəsində təhsil və fiziki cəhətdən sağlam məktəblərlə uşaqlarla yanaşı, xüsusi təhsil sahələrində uşaqların da müəyyən edilmiş onları adlı siyahıların tərtib edilməsi;

4.2. Təhsil sahəsində əgirdlərin oxu, yazma və riyazi bacarıqlarının səviyyəsinin öyrənilib müzakirə edilməsi və nəticələrdən asılı olaraq, sinif müəllimlərinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi barədə müvafiq təkliflərin hazırlanması;

4.3. Ümumi təhsil məktəblərində xarici dillərin tədrisi ilə bağlı mövcud vəziyyətin araşdırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi, xüsusilə dərəcəsinin IV, IX və XI siniflərdə əgirdlərin xarici dil bacarıqlarının proqram tələblərinə uyğunluğunun, dərəcəsinin fərdi müəllimlərinin zəmi-nəzəri və praktik metodiki cəhətdən təhsil sahəsindəki səviyyəsinin qiymətləndirilməsini nəzərdə tutaraq hesabatın hazırlanması;

4.4.4. "İnformatika" fərdinin maddi-texniki və tədris bazasının və pedaqoji kadrlərinin əgirdlərinin KT bacarıqlarının və rəqəmsal dəyərli təhsil sahəsində hazırlanmış və müzakirə olunaraq məsələlərə rəhbərlik tədbirlərinin müəyyən edilmiş;

4.5. Dörs ilinin birinci yarım ilinin sonunda V/v? VI sinif? ağırd?rinin t?dris dili, xarici dil v? riyaziyyat f?nl?ri üzr? bilik v? bacar?qlar?n?n monitorinqinin apar?lmas?, n?tic?l?r? gör? ibtidai sinif mü?lliml?rinin i?inin qiym?tl?ndirilm?si, e?el?c?d?bu?f?nl?rd?n z?if göst?ricil?r?n malik? ağırd?rin t?lim nailiyy?tl?rinin yax??la?d?r?lmas? il?ba?l? davaml? t?dbirl?ri?hat? ed?n s?m?r?li i? sisteminin yarad?lmas?;

4.6.4.6. IT?lim-t?rbiy?o prosesind? diaqnostik v? formativ qiym?tl?ndirm?nin imkanlar?ndan s?m?r?li istifad? sah?sind? mü?lliml?rin s?ri?t?liliyinin art?r?lmas? üçün öyr?dici v? t??kilati-metodik t?dbirl?rin (seminar, d?yirmi masa, t?qdimatlar v? s) keçirilm?si, bu sah?d? f?rql?n?n mü?lliml?rin t?crüb?sinin t?bli? edilm?si.

4.7.1. M?kt?bl?rd? diaqnostik qiym?tl?ndirm?nin n?tic?l?ri?sas?nda “?stedad?lar?m?z? tan?yaq” layih?sinin ke?çirilm?si v? h?r bir u?a?qda mövcud olan istedad potensial?n?n üz?ç?xar?lmas?i qiym?tl?ndirilm?si v? davaml? inki?af?na ??rait yarad?lmas?;

4.8.4.8. a? ağırd?rd? t?dqiqatç?l?q bacar???n?n formala?d?r?lmas? il?ba?l? onlar?n?ara?d?rma? t?l?b? ed?n layih?l?r?c?lb olunmas? istiqam?tind? t?dbirl?rin (b?diil? s?r?l?rin t?hlili?sas?nda müst?qil r?y v? mülahiz?l?ri?hat? ed?ed?n referatlar?n haz?rlanmas? fiziki, kimy?vi v? bioloji hadis?l?r üzr? t?crüb?l?rin apar?lmas? v? n?tic?l?rin ümüml?ndirilm?si, bölg?nin t?bi?tinin, tarixi-m?d?ni abid?l?rinin öyr?nilm?si v? d?y?r?ndirilm?si v? s.) h?yata keçirilm?si.

4.9. ?ağırd?rin tibbi müayin?d?n v? icbari dispanzerizasiyadan keçirilm?sini münt?z?m n?zar?t edilm?si;

4.10.4.10. Psixoloji, hissi-emosional v? ziy?tin? gör?, risk qrupuna daxil edilm? ehtimal? olan ?ağırd?rin mü?yy?nl?dirilm?si, onlar?n h?r biri üçün f?rdi pedaqoji-psixoloji b?rpa plan?n haz?rlan?b valideynl?rin i?tirak? il? h?yata keçirilm?si;

4.11. M?kt?bl?rd? valideynl?r üçün u?aqlar?n ya? psixoloji v? fizioloji xüsusiyy?tl?rin? dair maarif?ndirm? t? t?dbirl?rinin t??kili valideynl?rin m?kt?b? h?yat?nda övladlar?n n?lim-t?rbiy?sind? yax?nda i?tirak?n?n t?min edilm?si v? m?kt?b-icma münasib?tl?rinin inki?af etdirilm?si.

4.12. Ümumi t?hsil?ba?l? dövl?t s?n?dl?rinin, hüquqi normativ aktlar?n, T?hsil Nazirliyinin kollegiya q?rarlar?, ?mr v? s?r?ncamlar?nda ir?li sürül?n v? zif?l?rinin t?hsil?öb?l?rinin (idar?l?rin) ?m?kda?lar?, ümumi t?hsil mü?sis?l?rinin pedaqoji kollektivl?ri t?r?find?n h?rt?r?fli öyr?nilm?sini t?min edilm?si.

5. 5. Ümumi v? m?kt?b?qd?r t?hsil?öb?si (Ayd?n ?hm?dov), T?hsilin inki?af?o proqramlar? öb?si (Emin ?mrullayev), T?hsil ??çil?rinin Pe??kar ?nki?af? ?nstitutu (V?fa Yaqublu) z?ruri ehtiyac? n?z?r? alaraq, yerl?rd? f?nn kurikulumlar? v? qiym?tl?ndirm? növ?l?rinin t?biiq, t?dris materiallar?n?n planla?d?r?lmas? üzr? mü?lliml?rin haz?rl?q s?v?s?viyy?sinin t?kmill??dirilm?sini köm?klik göst?rilm?si üçün “Öyr?d?nl?rin öyr?d?ni? üsulu?sas?nda t?limçil?r qrupunun formala?d?r?lmas? bar?d? 1 ay müdd?tind? t?klif?r haz?rlay?b r?hb?rliy? t?qdim etsinl?r.

6. Ümum t?hsil m?kt?bl?rind? 2019-2020-ci d?rs ilinin ilk m????l?si ibtidai sinif?rd? “?dman v? sa?laml?q”, V-IX sinif?rd? “Mütali?n m?n?vi z?nginliy? apar?n yol”, X-XI sinif?rd? “Az?rbaycan inki?af? yollar?nda” mövzular?na h?s?r olsun.

7.1. Bak? ??h?ri üzr? T?hsil?dar?sin?, G?nc? ??h?r T?hsil?dar?sin?, rayon (??h?) t?hsil?öb?l?rin?, T?hsil Nazirliyinin birba?a tabeliyind?ki ümumi t?hsil mü?sis?l?rin? tap??r?ls?n ki:

7.1.1. Bu ?mrin m?qs?d v? mahiyy?tinin t?hsil ?uralar? v? pedaqoji ?ural iclaslar?nda pedaqoji kollektivl?r? çatd?çatd?r?lmas?n? v? mü?yy?n olunmu? v? zif?l?rinin yerin? yetirilm?si istiqam?tind? m?qs?dyönlü i? mexanizmi yarad?lmas?n? t?min etsinl?r;

7.2. Müvafiq mövzular üzr? ilk d?rs m????l?l?rinin s?m?r?li keçirilm?si üçün z?ruri t??kilati i?l?ri vaxt?nda ba?a çatd?r?ls?nlar v? bu d?rs l?rd? ictimaiyy?tin nümay?nd?l?rinin, müharib? i?tirakç?lar?, m?k veteranlar? v? sabiq m?zunlar?n i?tirak?n? n?z?rd? tutsunlar;

7.3. ?mrin icras? il? ?laq?dar 2019-cu ilin dekabr, 2020-ci ilin may ay?nda t?sdiqedici s?n?dl?r?lav? olunmaqla Nazirliy? aray?? gönd?rsinl?r.

---

8. "İnformasiya bələdiyyəsi" (Elnur Məmmədov) tərəfindən "Azərbaycan müəllimi" qəzetində dərc olunması və Nazirliyin internet saytında yerləşdirilməsini təmin etsin.

9. Tərəfindən icrasına nəzarət nazir müavini Mehəbbət Vəliyevaya həvalə olunsun.

Ceyhun BAYRAMOV,

avqust 2019-cu il